

Záverečná karta projektu

Názov projektu Evidenčné číslo projektu **APVV-16-0588**

Sloboda prejavu v kontexte moderných technológií

Zodpovedný riešiteľ **prof. PhDr. Ľudovít Hajduk, PhD.**

Príjemca **Paneurópska vysoká škola**

Názov pracoviska, na ktorom bol projekt riešený

Paneurópska vysoká škola

Názov a štát zahraničného pracoviska, ktoré spolupracovalo pri riešení

Zahraničné pracoviská neboli spoluriešiteľmi projektu. Členovia riešiteľského tímu počas riešenia projektu nadviazali veľmi dobré zahraničné vedecké kontakty (v Rakúsku, Portugalsku a vo Francúzsku).

Udelené patenty/podané patentové prihlášky, vynálezy alebo úžitkové vzory, ktoré sú výsledkami projektu

Patenty, vynálezy a úžitkové vzory neboli projektované.

Najvýznamnejšie publikácie (knihy, články, prednášky, správy a pod.) zhrňujúce výsledky projektu – uveďte aj publikácie prijaté do tlače

Radičová, I., Vozár, J. et al. (Eds.) 2020. Pravda, lož a sloboda slova. 30 rokov po páde totality. Bratislava: VEDA, 2020.

Hajduk, Ľ. 2020. Etická regulácia médií / Hajduk, Ľudovít [Autor, 100%] 1. vyd. – Bratislava (Slovensko) : Paneurópska vysoká škola, 2020. – 60 s. ISBN 978-80-89453-71-9

Hajduk, Ľ. 2019. Media theory / Hajduk, Ľudovít [Autor, 100%] 1. vyd. – Bratislava (Slovensko) : Paneurópska vysoká škola, 2019. – 54 s. ISBN 978-80-89453-65-8

Hajduk, Ľudovít (2018) Media research / Hajduk, Ľudovít [Autor, 100%] 1. vyd. – Bratislava (Slovensko) : Paneurópska vysoká škola, 2018. – 59 s. ISBN 978-80-89453-45-0

Kasarda, M. (Ed.) 2018. Pravda & lož. Sloboda prejavu v kontexte moderných technológií. Bratislava: Paneurópska vysoká škola, 2018. ISBN 978-80-89453-52-8

Dulaková Jakúbeková, D., & Erdösová, A. (Eds.) Sloboda prejavu v kontexte moderných technológií. Zborník príspevkov z grantu APVV-16-0588. Žilina (Slovensko) : Georg, 2020. – ISBN 978-80-8154-295-4

Uplatnenie výsledkov projektu

Výsledky projektu sa uplatnia v týchto študijných odboroch a praxi: právo, mediálne a komunikačné štúdiá a psychológia. Konkrétnejšie je možné výsledky projektu aplikovať v legislatívnych úpravách, eventuálne v komparáciách právnych úprav, ale aj v judikatúre súdov EÚ, Európskeho súdu pre ľudské práva, Ústavného súdu SR a všeobecných súdov v oblasti efektívnej ochrany práv v kontexte slobody prejavu a práva na informácie. V širšom význame možno výsledky uplatniť v riešení problematiky pravdy, lži a fikcie ako troch

základných variácií obsahov, s ktorými pracujú najmä masmédiá i semiotika a ktoré sa v ambite práva zbiehajú ako pojmy: skutkové tvrdenie a hodnotiaci úsudok.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v slovenskom jazyku (max. 20 riadkov)

Projekt vďaka APVV poskytol dostatočnú informačnú bázu o legislatívnej úprave, eventuálne komparáciách právnych úprav, ale aj o vplyve judikatúry súdov EÚ, Európskeho súdu pre ľudské práva, Ústavného súdu SR a všeobecných súdov na oblasť efektívnej ochrany práv v kontexte slobody prejavu a práva na informácie. V širšom význame sme riešili problematiku pravdy, lži a fikcie ako troch základných variácií obsahov, s ktorými masmédiá pracujú a ktoré sa v ambite práva zbiehajú ako pojmy: skutkové tvrdenie a hodnotiaci úsudok. Problém fikcie, pravdy, lži bol chápaný zároveň aj ako problém semiotický, na ktorý poukazoval aj Umberto Eco vo svojich prácach, pričom pravdivostná hodnota je vecou kontextu, ale aj poznania a kritického vnímania. Výskum sa zameriaval na slobodu prejavu z hľadiska prípustnosti prenikania fiktívnych, lživých, nepravdivých informácií, ich overovanie či neoverovanie v prostredí klasických médií a v prostredí nových médií a na možnú ochranu pred takýmito informáciami. Variácie vplyvov komunikovaných obsahov na príjemcov boli a sú naozaj rôznorodé, pričom aj vymedzenie recipienta podmieňuje celý rad faktorov, pohybujúcich sa vo vektoroch jeho vnímania cez prizmu veku, pohlavia, vrodenej dispozície, inteligencie, emócií, stereotypov či zvyklostí, inokedy ako člena skupiny alebo spoločenstva, v ktorom pôsobí interpersonálna komunikácia, no rovnako aj sociálny tlak, determinujúci vzory správania. Zameriavali sme sa na skúmanie faktorov informovanosti príjemcov vo väzbe na tzv. agenda setting, teda nastoľovanie tém zo strany médií. Predovšetkým, či sú odpoveďou na spoločenské potreby alebo sa až následne stávajú celospoločensky diskutovanými, no najmä, aký majú podiel na jeho aktivitách v profesijnom či v súkromnom živote. Nemenej podstatná bola orientácia aktivít projektu na oblasť hodnotenia informácií, a to tak zo strany komunikátora, ako aj príjemcu v procese ich spracovávaní. Projekt skúmal manipulácie s informáciami a metódy ich prenosu, ktoré sa kanálom masmédií dostávajú k jednotlivcovi, vplyvajú na jeho osobnostné atribúty, akými občianska česť a ľudská dôstojnosť, súkromie, meno, prejavy osobnej povahy. Rovnako môžu podľa svojho obsahu a formy zasahovať aj aktívnu sféru pôsobenia jednotlivca, a to nepriamym vplyvom na život a zdravie, ale aj priamym konaním, kedy sa pod vplyvom informácií rozhoduje ich príjemca o otázkach svojho života a/alebo zdravia. Celý projekt jednoznačne zvýšil poznanie a posunul hranice aplikácie inštrumentov ochrany osobnostných práv pri zachovaní maximálne prípustnej realizácie slobody prejavu zrkadľiacej aktuálny vývoj spoločnosti v širokom diapazóne právnych vzťahov a právnych noriem, ktoré prenikajú oblasťou masmediálneho práva, a to z pohľadu novinárov, vydavateľov, zákonodarcov, ako aj recipientov, ktorí stoja na opačnej strane masmediálnych kanálov komunikácie. Ciele projektu boli naplnené vysokou odbornosťou a profesionálnym prístupom členov riešiteľského tímu a vďaka finančnej podpore ako aj ústretovosti pracovníkov APVV.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v anglickom jazyku (max. 20 riadkov)

Thanks to APVV, the project provided a sufficient information base on legislation, possible comparisons of legislation, but also on the impact of case law of EU courts, European Court of Human Rights, Constitutional Court and general courts on effective protection of rights in the context of freedom of expression and information. In a broader sense, we have addressed the issue of truth, lies and fiction as three basic variations of the contents with which the mass media work and which converge in the ambition of law as concepts: factual assertion and evaluative judgment. The problem of fiction, truth, lies was also understood as a semiotic problem, which Umberto Eco also pointed out in his works, while the truth value is a matter of context, but also of knowledge and critical perception. The research focused on freedom of speech in terms of the permissibility of the penetration of fictitious, false, false information, their verification or non-verification in the environment of traditional media and in the environment of new media and on possible protection against such information. Variations of the effects of communicated content on recipients have been and are really diverse, and the definition of the recipient determines a number of factors moving in the vectors of his perception through the prism of age, gender, innate dispositions, intelligence,

emotions, stereotypes or habits, sometimes as a member of a group or community. , in which interpersonal communication operates, but also social pressure, determining patterns of behaviour. We focused on examining the factors of awareness of beneficiaries in relation to the so-called agenda setting, ie the setting of topics by the media. Above all, whether they are a response to social needs or only subsequently become discussed in society as a whole, but especially what role they have in his activities in professional or private life. Equally important was the orientation of the project activities to the area of information evaluation, both by the communicator and the recipient in the process of their processing. The project examined the manipulation of information and methods of its transmission, which reach the individual through the mass media channel, affect his personality attributes, such as civic honour and human dignity, privacy, name, expressions of a personal nature. Depending on their content and form, they can also intervene in the active sphere of action of an individual, both by indirect impact on life and health, but also by direct action, where under the influence of information their recipient decides on his life and / or health. The whole project clearly increased the knowledge and pushed the boundaries of the application of instruments of protection of personal rights while maintaining the maximum permissible realization of freedom of speech reflecting the current development of society in a wide range of legal relations and legal norms that permeate the field of mass media law. Also, recipients who are on the opposite side of the mass media channels of communication. The goals of the project were fulfilled by the high expertise and professional approach of the members of the research team and thanks to the financial support as well as the helpfulness of the APVV staff.